



FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 10.12.2014
Vår ref.: 2009/12827
Arkivnr.: 542.1

Grieg Seafood Rogaland AS
Postboks 234 sentrum
5804 BERGEN

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse etter forurensningsloven for akvakulturlokalitet Eime i Kvitsøy kommune - Grieg Seafood Rogaland AS

Fylkesmannen i Rogaland har ferdigbehandlet søknaden fra Grieg Seafood Rogaland AS om tillatelse etter forurensningsloven for akvakulturlokaliteten Eime. Vi har på visse vilkår besluttet å gi tillatelse etter forurensningsloven til omsøkt MTB på 3600 tonn. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Det er satt krav om regelmessig overvåkning av lokal resipient ved bruk av MOM C. Anlegget er plassert i risikoklasse 3.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Søknaden er også vurdert i forhold til vannforskriften § 4 og prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Vi viser til søknad fra Grieg Seafood Rogaland AS om etablering av ny akvakulturlokalitet - Eime, oversendt fra Rogaland fylkeskommune 07.02.2014, samt andre dokumenter i saken. Søknaden gjelder produksjon av en maksimalt tillatt biomasse (MTB) på 3600 tonn ved lokaliteten Eime.

Orientering om saken

Grieg Seafood Rogaland AS (GSR) søkte 14.10.2009 om tillatelse til etablering av ny lokalitet ved Eime i Kvitsøy kommune, med en maksimal tillatt biomasse (MTB) på 3600 tonn. Det omsøkte tiltaket ligger i nærhet av to verneområder; *Eime naturreservat*, og *Heglane og Eime dyrelivsfredning*, i Kvitsøy kommune. Saken har tidligere vært på høring, men på grunn av rullering i kommuneplan og endringer i søknaden, ble saken sendt på ny høring av Rogaland fylkeskommune (RFK) til Kvitsøy kommune og andre sektormyndigheter den 07.02.2014.

Under rullering av kommuneplanen ble det gitt bestemmelse om at det skulle utarbeides reguleringsplan med konsekvensutredning (KU), før en eventuell tillatelse ble gitt til oppdrettsanlegg ved Eime. I tillegg ble det bestemt at fortøyninger og andre undervannsinstallasjoner skulle være utenfor naturreservatet og dyrelivsfredningsområdet. GSR søkte i brev av 03.12.2012 om dispensasjon fra denne bestemmelsen. Fylkesmannen i Rogaland (FMRO) anbefalte i sin høringsuttalelse av 03.01.2013, at dersom kommunen vil gi dispensasjon fra plankravet burde kommunen sette vilkår som sikret at søker fremskaffet et tilsvarende godt kunnskapsgrunnlag som om søknaden skulle gjennom en reguleringsplanprosess med KU. Videre anbefalte FMRO at kommunen stilte krav om at søker skulle gjennomføre kartlegging av marine naturtyper og biologisk mangfold ved lokaliteten og i anleggets viktigste influensområde, samt at

det ble gjennomført konsekvensvurdering av tiltaket på marint biologisk mangfold og på de nærliggende verneområdenes verdier jf. §§ 8 og 9 i naturmangfoldloven. Kvitsøy kommune gav 19.06.2013 dispensasjon fra krav om reguleringsplan med konsekvensutredning bl.a., med de anbefalte vilkårene fra FMRO. Videre satte kommunen vilkår om at fortøyningene og andre undervannsinstallasjoner skulle være utenfor naturreservatet og dyrelivsfredningsområdet, samt at det skulle tas hensyn til hekkeperioden til sjøfugl i anleggsfasen.

Saken har vært på offentlig ettersyn i kommunen i perioden 01.03.2014 - 04.04.2014. Fiskarlaget Vest kom med innspill den 01.04.2014 til FDRS og Kvitsøy kommune. Fiskarlaget Vest er sterkt i mot at det blir gitt tillatelse til oppdrett i omsøkt område ved Eime, spesielt med bakgrunn i reketrålfeltet og at de ikke har mottatt kommuneplanen for Kvitsøy på høring. Kvitsøy kommune har ikke mottatt andre innspill eller merknader i høringsperioden. Kommunen viser i brev av 07.04.2014 til vedtak i kommunestyremøte 19.06.2013, der det ble innvilget dispensasjon fra krav om reguleringsplan med KU, og gjør oppmerksom på vilkårene; fortøyninger og andre undervannsinstallasjoner skal være utenfor naturreservatet og fuglefredningsområdet jf. kommuneplanbestemmelsene § 4.5, samt at det tas hensyn til hekkeperioden i anleggsfasen. Kvitsøy kommune hadde ellers ingen kommentarer til søknaden. Fylkesmannen vil i denne saksutredningen kommentere de deler av uttalelsene som angår forurensning fra tiltaket, da dette er relevant for vurderingen av søknaden etter forurensningsloven.

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Fylkesmannen kan, med hjemmel i forurensningsloven § 11 etter søknad, gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse kan gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det påligger derfor Fylkesmannen å vurdere betydningen av de enkelte prinsippene i naturmangfoldloven i sammenheng med vår behandling av søknader om utslippstillatelser til akvakulturvirkosomhet. Vår vurdering av tiltaket etter prinsippene i naturmangfoldloven er begrenset til forurensningslovens tradisjonelle avgrensning og primære virkeområde i akvakultursaker og inkluderer derfor ikke alle indirekte virkninger av tiltaket som i dag ligger til andre myndigheters kompetanseområde etter lovverket.

Vannforskriften

Søknader om utslippstillatelse må i tillegg vurderes etter vannforskriftens bestemmelser som gir visse rammer for Fylkesmannens skjønnsutøvelse i forurensningssaker. Vannforskriftens §§ 4-6 oppstiller miljømål for vannforekomster. Miljømålet for vannforekomsten er at den skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Endring av tilstanden i en vannforekomst i negativ retning vil innebære forringelse av vannforekomsten. Forringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

Fylkesmannens vurdering

Kunnskapsgrunnlaget

Etter forvaltningsloven § 17 har Fylkesmannen en plikt til å utrede saken så godt som mulig før vedtak treffes. Naturmangfoldloven § 8 supplerer denne utredningsplikten ved å stille krav til kunnskapsgrunnlaget vedtaket baseres på, i vedtak som berører naturmangfoldet. Etter denne bestemmelsen skal vedtaket så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Forurensningsforskriftens § 36-2 setter krav til hvilken informasjon som skal følge en søknad om utslippstillatelse. Fylkesmannen kan også etter denne bestemmelsen i tillegg kreve ytterligere

opplysninger av søker, der det anses som nødvendig. Laksetildelingsforskriften § 36 og Fiskeridirektoratets egen veileder til søknadsskjema inneholder i tillegg en del minimumskrav til søknader om utslippstillatelse i akvakultursaker¹.

Søknaden har vedlagt flere resipientundersøkelser fra området; forundersøkelse for lokaliteten Eime, inkludert strømmåling i 2011², naturtypekartlegging med ROV-undersøkelse ved Eime i 2013³, samt strømmåling ved Eime i 2013⁴. Det er ikke fremlagt dokumentasjon på kartlegging av sjøbunnen (bunntopografi) under og rundt anlegget. Det er kun vist til vanlige sjøkart i søknaden. For en samlet gjennomgang av kunnskapsstatus for miljøpåvirkninger av oppdrett viser vi til Havforskningsinstituttets rapport *Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013*⁵. Rapporten gir en oppdatert og kortfattet gjennomgang av kunnskapsstatus for utslippsrelaterte problemstillinger tilknyttet matfiskanlegg inkludert effekter av; utslipp av organisk materiale og løste stoffer, utslipp av legemidler og antibegroingsmidler, utslipp av miljøgifter fra fôrspill og fekalier, samt mer indirekte effekter av utslipp på andre fiskeressurser (atferdsendringer, endring av gytevandring, systemøkologiske endringer).

Det har i de senere årene fremkommet et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen angående eutrofiprobematikken i de frie vannmasser i Boknafjordbassenget. Vi vil blant annet trekke frem rapporten fra ekspertutvalget, oppnevnt av Fiskeri- og kystdepartementet og Miljøverndepartementet, som har vurdert eutrofisituasjonen langs kysten av Norge generelt og Boknafjorden spesielt⁶, samt statusrapporten fra prosjektet Marin Overvåking i Rogaland (MOR⁷).

Kunnskapen om miljøtilstanden på bløtbunn i Rogaland har blitt styrket gjennom større undersøkelsesprosjekter for marin problemkartlegging (Rambøll⁸, NIVA⁹, IRIS¹⁰ og MOR). Vi har i de senere år også fått mer overvåkingsdata vedrørende status for makroalger i Rogaland fra prosjektene Sukkertareovervåkingsprogrammet (KLIF)¹¹ og MOR.

Etter en samlet vurdering anser vi kunnskapsgrunnlaget i denne saken som tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak i saken, jf. naturmangfoldloven § 8 og forvaltningsloven § 17.

Vannforekomsten Kvitsøyfjorden

Vannforskriftens § 4 om miljømål setter krav om at tilstanden i vannet skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst *god økologisk tilstand* og *god kjemisk tilstand* jf. forskriftens klassifisering. I henhold til vannforskriftens inndeling ligger lokaliteten Eime i vannforekomst *Kvitsøyfjorden* som tilhører vanntypen *moderat eksponert kyst*. Vannforekomsten er geografisk avgrenset til kommunene Randaberg, Rennesøy og Kvitsøy. Vannforekomstens økologiske tilstand er klassifisert som *svært*

¹ Veileder for utfylling av søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg <http://www.fiskeridir.no/akvakultur/skjema/soeknadsskjema>

² Forundersøkelse ved lokaliteten «Eime» i Kvitsøy kommune i 2011. Fomas, Fiskehelse og Miljø AS Rapport nr. 2011-203.

³ Naturtypekartlegging ved omsøkt oppdrettslokalitet Eime for Grieg Seafood Rogaland AS. Konsekvensutgreiing for naturmiljø, februar 2013. Rådgivende Biologer AS. Rapport nr. 1723.

⁴ Strømmåling ved lokalitet Eime, Grieg Seafood Rogaland AS, Kvitsøy kommune november 2013. Uni Miljø, SAM e-notat nr 49-2013.

⁵ Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013. Rapport fra Havforskningsinstituttet. Fisken og Havet, særnummer 2-2014. 158 sider.

⁶ *Vurdering av eutrofisituasjonen i kystområder, med særlig fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden, 2011.*

⁷ Marin Overvåking Rogaland Statusrapport mai 2012, Uni Miljø, SAM-Marin e- Rapport nr. 26-2012.

⁸ Marin problemkartlegging i Rogaland. Rambøll. Miljørapport til Fylkesmannen i Rogaland 2013. 86 sider.

⁹ Marin overvåking i Ryfylket, 2012. NIVA. Rapport 1. nr. 6618-2012. 60 sider.

¹⁰ Resipientundersøkelser Stavangerhalvøya, 2011-2012. IRIS/NIVA. Rapport IRIS -2012/204, versjon 2. 104 sider.

¹¹ Miljøovervåking av sukkertare langs norskekysten. Sukkertareovervåkingsprogrammet. Årsrapport for 2011. KLIF. TA-2903/2012 (NIVA-rapport 6327-2012).

god, mens den kjemiske tilstanden er klassifisert som *oppnår ikke god*. Den kjemiske tilstanden vurderes som *oppnår ikke god* basert på høye verdier av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) i to prøver som ble tatt vest og sørvest for Fjøløy, ved det dypeste i fjorden¹². Vi forventer ikke at omsøkte utslipp vil påvirke den kjemiske tilstanden til vannforekomsten med hensyn til PAH.

Vannforekomsten *Kvitsøyfjorden* er sammenbundet med Stavangersystemet, på grensen til Boknafjordbassenget. Samlet sett er sjøområdet nord, sør og øst for den omsøkte lokaliteten, å anse som åpent og eksponert. Hoveddypene i Kvitsøyfjorden er fra ca. 150 til 300 meter. Den omsøkte lokaliteten ligger på østsiden av øya Eime i Kvitsøy kommune. Kvitsøyfjorden er eksponert og uterskla i retning nord, vest og sør. Fra lokaliteten blir dybden gradvis grunnere i nordvest, vest og sørvestlig retning. Utskifting av vannmasser og omsetning av næringssalter og organisk materiale fra anlegget forventes å være god.

I følge MOM-B forundersøkelsen gjennomført av Fomas i 2011¹³, er det om lag 110-162 meter dyp under lokaliteten. Anleggsskissen på dette tidspunktet var noe annerledes enn nåværende, men det er fremdeles mer eller mindre innenfor det skisserte området. Anlegget skal ligge ca. 700 meter fra øya Eime, og ca. 200 meter fra grensen til dyrelivsfredningsområdet.

Vannforekomstens størrelse, dybde og eksponeringsgrad tilsier etter vår vurdering at det omsøkte utslippet fra lokaliteten vil utgjøre liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet med hensyn til organisk belastning og næringssaltutslipp jf. miljømålet i vannforskriftens § 4 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10.

Lokaliteten Eime

Miljømålene for bunnpåvirkning under et oppdrettsanlegg er at organisk avfall ikke skal akkumuleres over tid og at gravende bunndyr kan leve under merdene. Lokalitetens bæreevne oppfattes gjerne som lokalitetens kapasitet til å motta og omsette organisk stoff. Størst betydning for denne bæreevnen har spredningsstrømmen som sprer partiklene fra anlegget, bunnstrømmen som bringer oksygen til nedbrytningsprosessene, dypet og bunntopografien. Som det fremgår av MOM-B forundersøkelsen i 2011 fikk lokaliteten beste tilstandsklasse (tilstand 1 «meget god»). Grabbhoggene ble tatt mellom 110 og 162 meters dyp, og sediment ble funnet i 9 av 10 prøvestasjoner. Sedimentet i prøvene fremstod som fast, og det ble ikke påvist noe lukt eller gassbobler. Bunnsubstratet bestod hovedsakelig av småstein, grus, skjellsand og sand, noe som tyder på gode strømforhold.

Strømmålinger

Strømmålingene som er gjort ved lokaliteten i perioden 10. desember 2010 - 05. januar 2011 viser at dominerende strømretning var i sørgående retning. Gjennomsnittlig strømhastighet ved 55 meters dyp (spredningstrøm) var 8,2 cm/s. Bunnstrømmen ble ikke målt i 2010/2011. Den nyeste strømmålingen som er gjort ved lokaliteten i perioden 21. oktober – 19. november 2013, innfrir minimumskravet til strømundersøkelse. Denne viser at overflate- og vannutskiftingstrømmen hovedsakelig gikk i sørlig retning, mens spredning- og bunnstrøm var noe mer spredt i retning øst og vest. Dominerende strømretning på 80 meters dyp (spredningstrøm) var i øst- og vestlig retning. Bunnstrømmen ble målt ved 130 meters dyp, og gikk i hovedsak i øst- og vestlig retning.

¹² Resipientundersøkelser Stavangerhalvøya, 2011-2012. IRIS rapport -2012/204, versjon 2

¹³ Forundersøkelse ved lokaliteten «Eime» i Kvitsøy kommune i 2011. Fomas, Fiskehelse og Miljø AS Rapport nr 2011-203.

Tabell 1. Strømmåling (propellmåler) ved lokaliteten Eime i perioden 21.oktober- 19.november 2013.

Eime	Dyp (m)	Gj.snitt (cm/s)	Maks.* (cm/s)	Strømretning	Merknad
Overflatestrøm	5	12,8	54,2	Sør	Svært sterk
Vannutskiftningsstrøm	15	11,4	52,2	Sør-øst	Svært sterk
Spredningsstrøm	80	3,5	22	Øst og vest	Sterk
Bunnstrøm	130	2,6	14,6	Øst og vest	Sterk

*Gjennomsnittet av 1/3 målinger som viser høyest verdi

For å sikre oss mot at utslipp fra anlegget over tid ikke medfører uakseptabel forurensning av sjøbunnen i den lokale resipienten rundt anlegget, vil vi kreve at utslippet overvåkes regelmessig med en modifisert MOM-C undersøkelse.

Lokal resipient

Fra lokaliteten blir dybden gradvis grunnere i nordvest, vest og sørvestlig retning. Øst for anlegget blir dybden gradvis dypere ut mot det de dypeste områdene i Kvitsøyfjorden. Nord for anlegget ligger skjærene «Kjerringfluene» og «Sveina», mens i sør ligger skjærene «Terneboane». På bakgrunn av de noe grove sjøkartene for området ser det ikke ut til å være lokale terskler eller fordypninger i sjøbunnen som vil være problematiske med hensyn til akkumulering av organisk materiale i den lokale resipienten.

For å sikre oss at utslipp av organisk materiale fra anlegget ikke medfører uakseptabel forurensning av sjøbunnen i den lokale resipienten rundt anlegget, vil vi kreve at det gjennomføres en modifisert MOM-C undersøkelse før anlegget tas i bruk (referansemåling), og etter 3 år. Deretter skal frekvensen være minst hvert 5 år. Nærheten til naturreservatet og dyrefredningsområdet gjør at vi ønsker å skreddersy denne resipientundersøkelsen noe mer enn normalt jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Ut i fra strømmålingene, ser vi at det kan forventes en organisk påvirkning i området øst og vest for anlegget. Vi ønsker derfor at overgangssonen både øst og vest for anlegget skal overvåkes.

Det er videre behov for et bedre kartgrunnlag over bunntopografien i anleggets viktigste influensområde for organisk belastning. Kartet som viser bunnforholdene ved lokaliteten og plassering av prøvetakingspunktene er så grovt at det ikke gir noe godt grunnlag for å vurdere om det er sedimenteringsfeller under eller i nærheten av anlegget. Denne kartleggingen må foreligge før det velges ut stasjoner for MOM-C prøvetaking.

Biologisk mangfold

I følge Miljødirektoratets *naturbase*¹⁴, ligger lokaliteten Eime like utenfor *Heglane og Eime dyrelivsfredning* jf. forskrift om fredning for Eime naturreservat med tilliggende fuglelivsfredning, Kvitsøy kommune, Rogaland. Øya Eime er et naturreservat som inngår i dyrefredningsområdet langs østre del av Kvitsøy jf. forskrift om fredning for Eime naturreservat med tilliggende fuglefredning, Kvitsøy kommune, Rogaland. *Heglane og Eime dyrelivsfredning* omfatter en langstrakt øygruppe øst for Kvitsøy, fra Heglane i sør til Eime i nord. Dette er et øyrike med en mengde små og mellomstore øyer og skjær omringet av grunne sjøområder. Fredningsområdet omfatter hele øyriket og nærliggende sjøområder. Formålet med fredningen er å bevare en viktig sjøfugllokaltet med plantesamfunn og dyrearter som naturlig er tilknyttet området, særlig mht. til sjøfuglene og deres hekkeplasser. *Eime naturreservat* omfatter øya Eime helt nordøst i Kvitsøy-skjærgården. I følge naturbase er de viktige naturtypene kalkalge og skjellsandforekomster registrert i området.

¹⁴ Naturbase: Fagsystem fra Miljødirektoratet for registrering av verneområder, naturtyper og andre biologisk mangfold data som er viktige i arealforvaltningen.

I februar 2013 gjennomførte Rådgivende Biologer AS en naturtypekartlegging med konsekvensvurdering basert på 4 ROV transekter i området ved lokaliteten Eime. I tillegg ble det foretatt en verdivurdering av naturtyper fra offentlige databaser og fra ROV kartleggingen.

Hovednaturtypen *tareskogbunn* (M10), ble registrert i marine grunnvannsområde (<40 m) i influensområdet, samt grunntypene *sukkertareskogbunn* (M10-1) og *stortareskogbunn* (M10-2). Naturtypen *tareskogbunn* ble vurdert til å ha *middels verdi*. Det ble videre registrert *mellomfast eufotisk saltvannsbunn* (M13), og *anna fast eufotisk saltvannsbunn* (M11). Disse naturtypene er regnet som livskraftige og har *liten verdi*. I marine dypvannsområder (>40 m), i tiltaksområdet og delvis i influensområdet, ble det registrert *løs afotisk saltvannsbunn* (M14), *mellomfast afotisk saltvannsbunn* (M12) og *fast afotisk saltvannsbunn* (M8). Disse naturtypene er livskraftige og vurdert til å ha *liten verdi*. Videre ble det ikke registrert marine rødlistearter i nærområdet til lokaliteten. Av marint biologisk mangfold ble det registrert vanlig forekommende arter. Artsmangfoldet i influensområdet ble vurdert til å ha *middels verdi*, mens i tiltaksområdet ble det vurdert til å ha *liten verdi*.

Rapporten vurderer også terrestrisk biologisk mangfold i forbindelse med verneområdene i influensområdet; *Eime naturreservat* og *Heglane* og *Eime dyrelivsfredning*. Verneområdene er vurdert til å ha *stor verdi*. I influensområdet er det registrert rike forekomster av sjøfugl, inkludert flere rødlistearter. Området blir brukt som hekke-, trekk- og overvintringsområde. Artsmangfold med tanke på sjøfugl er vurdert til å ha *stor verdi*.

Rapporten konkluderer med at det forventes *middels negative* virkninger for marint naturmiljø direkte under anlegget eller rett i nærheten. Naturtyper og arts mangfold i dypvannsområdene er vurdert til å ha *liten verdi*, og med *middels negative* virkninger i form av påvirkning av sedimenterende organiske partikler, konkluderes det med at etableringen av oppdrettsanlegg vil ha *liten negativ* konsekvens i tiltaksområdet. I følge rapporten er korteste avstand fra anlegget til den viktige naturtypen *tareskog*, 300 meter rett sør for Sveina, mens det er stort sett 600 meter eller mer til andre grunnområder mot vest ved Eime eller sør for anlegget mot Terneboane. Naturtyper og arts mangfold i grunnvannsområdene ved Eime, som *tareskogbunn* og *skjellsandforekomster*, er vurdert til å ha *middels verdi*. Ut i fra dette konkluderes det med at etablering av oppdrettsanlegg her, vil kunne ha *liten negativ* virkning i avstanden 250-500 meter fra anlegget. Når det gjelder *skjellsandforekomster* vil det også trolig være *liten negativ* virkning. Dette blir grunnlagt med at siden *skjellsandforekomster* er registrert i området, må det være gode strømforhold, noe som vil føre til at partikler fra anlegget vil bli spredd og fortynnet i så stor grad at det ikke vil kunne ha betydelig virkning på denne naturtypen og arts mangfoldet tilknyttet denne. I følge rapporten kan nedslamming på hardbunn i nærheten av anlegget, redusere forekomster av sårbare arter som svamper. I følge Havforskningsinstituttets rapport *Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013*¹⁵ viser foreløpige resultater fra upubliserte data at mye organiske partikler fra oppdrettsanlegg skader svampsamfunn. Kunnskapen om hvor stor buffersone som bør være rundt anlegget for å unngå permanent skade på særlige viktige habitat, mangler. I følge rapporten arbeides det med å undersøke hvor stort område som kan påvirkes på dyp hardbunn og hvordan denne faunaen skal overvåkes.

I kartleggingen til Rådgivende Biologer AS konkluderes det med at den negative virkningen på sjøfugl vil være liten siden driften i stor grad vil være automatisk, noe som gir lite forstyrrende trafikk til og fra anlegget. I tillegg vil et fuglenett over merdene, og et lukket system for utpumping av fôr, bidra til å hindre kontakt mellom fugl og merdene.

¹⁵ Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013. Rapport fra Havforskningsinstituttet. Fisken og Havet, særnummer 2-2014. 158 sider.

Stortare

I følge NIN systemet (Naturtyper i Norge) er hovedtypen *tareskogbunn* oppført som *nært truet* (NT) i norsk rødliste for marine naturtyper (2010) og grunntypen *sukkertareskog* i Nordsjøen er vurdert som *sårbar* (VU). Kartleggingen utført av Rådgivende biologer AS har ikke avgrenset forekomstene i henhold til areal, men de mener det er rimelig å anta at store deler av grunnvannsområdene i nærområdet er av hovednaturtypen *tareskogbunn*. Undersøkelsen ble foretatt i februar, - en årstid hvor det er generelt lite biomasse av tareskog. Naturtypen *tareskogbunn* ble vurdert til å ha *middels verdi*. De gode strømforholdene, samt lokalitetens eksponeringsgrad, tilsier etter vår vurdering at det er lite sannsynlig at utslippet vil ha vesentlig påvirkning på tareskogforekomstene i influensområdet.

Reketrålfelt

Fiskarlaget Vest kom i den første høringsrunden med uttalelse den 10.12.09. På bakgrunn av informasjon fra lokale Fiskarlag, går Fiskarlaget Vest sterkt imot at det blir gitt tillatelse til oppdrettslokalitet ved Eime i Kvitsøy kommune. Fiskarlaget Vest gav i den andre høringsrunden, ny uttalelse til søknaden av 01.04.2014. På grunnlag av opplysninger fra lokale fiskarlag, går Fiskarlaget Vest, også i andre høringsrunde, sterkt i mot at det blir gitt tillatelse til omsøkt oppdrettslokalitet, spesielt med bakgrunn i reketrålfeltet, og at de ikke har fått kommuneplanen på høring. Fiskarlaget Vest er også skeptiske til at oppdrettsanlegg blir lagt like ved reketrålfelt i forhold til bruk av avlusningsmiddel som inneholder kitinhemmere. I følge Havforskningsinstituttets rapport *Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013*¹⁶ trengs det mer kunnskap om nivå og effekter av utslipp av organiske og uorganiske miljøgifter fra oppdrett på andre arter enn fisk. Fylkesmannen deler bekymringen vedrørende bruk av avlusningsmidler som inneholder kitinhemmere. Basert på tilgjengelig kunnskap mener vi det er vanskelig å vurdere virkninger av bruk av avlusningsmidler på tilgrensende reketrålfelt. Det pågår forskning på denne typen virkninger, og myndighetene har satt i gang et arbeid for å avklare hvordan denne problemstillingen skal håndteres i fremtiden.

Gytefelt for torsk

Fiskeridirektoratet har i sin kartportal, under *Kystnære fiskeridata* merket av deler av Kvitsøyfjorden som gytefelt for torsk. Omsøkt lokalitet ligger i nord-vestre del av Kvitsøyfjorden, som inngår i ytre del av gytefeltet. Basert på den kunnskapen vi har i dag, kan vi ikke se at det omsøkte utslippet vil svekke kvaliteten og funksjonen på det aktuelle gyteområdet i Kvitsøyfjorden.

På grunnlag av tilgjengelig informasjon i saken mener Fylkesmannen at det er liten risiko for irreversible ødeleggelse av viktige naturtyper og eventuelle rødlistearter i influensområdet, samt at de beskrevne virkningene av tiltaket på registrerte naturtyper anses som akseptable. Fylkesmannen understreker at vurderingene ovenfor er gjort med forutsetning av at virksomheten benytter best mulig teknologi og driftsmetoder for å minimalisere utslippene til miljøet jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

Konklusjon

Vi anser kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken jf. naturmangfoldloven (NML) § 8. I følge føre-var-prinsippet i NML § 9 skal det ved mangel på kunnskap tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Tiltaket skal videre vurderes ut fra en økosystemtilnærming og samlet belastning på økosystemet jf. NML § 10.

¹⁶ Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013. Rapport fra Havforskningsinstituttet. Fisken og Havet, særnummer 2-2014. 158 sider.

Kvitsøyfjorden er en stor vannforekomst med betydelig resipientkapasitet. De naturgitte betingelsene i lokalitetens influensområde og anleggets plassering tilsier etter vår vurdering at en produksjon med en MTB på 3600 tonn, med påfølgende utslipp til sjø, ikke vil medføre forurensning eller fare for forurensning som overstiger tåleevnen til lokaliteten eller den lokale resipienten. Tillatelsen setter krav til miljøtilstand i resipienten og regelmessig resipientovervåking. Vi mener derfor at tillatelsen i tilstrekkelig grad tar hensyn til prinsippene i NML §§ 9, 10 og 12. Dersom det likevel viser seg at påvirkningen fra utslippet blir for stor, vil virksomheten måtte ta kostnadene med endring av anlegg, endring av drift eller reduksjon i utslipp. Utslippstillatelsen ansees derfor å være i tråd med prinsipp om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver jf. NML § 11. Tillatelsen er i så måte vurdert og funnet i samsvar med prinsippene i NML §§ 8-12.

Tillatelsen er videre vurdert i forhold til vannforskriften § 4 som sier at vannforekomsten skal beskyttes mot forringelse. Ut fra de opplysninger som foreligger i saken og de vilkår som er satt i tillatelsen mener vi at den omsøkte lokaliteten og biomassen ikke vil føre til forringelse av den økologiske tilstanden i vannforekomsten som helhet.

På dette grunnlaget mener vi at tillatelse etter forurensningsloven kan gis på visse vilkår.

Spesielle vilkår vedrørende resipientovervåking fremgår i vedlagt tillatelse pkt. 11.2

Vedtaket innebærer at virksomheten plikter å skaffe så god oversikt som mulig over egne utslipp og virkningene av utslippet på ytre miljø. Vår manglende erfaring med anlegg som ligger så nært fuglefredningsområder og naturreservat gjør at vi setter høyere krav til presisjon i overvåkingen av eventuelle virkninger av utslippet jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Kravet om miljøundersøkelser vil videre dokumentere om anlegget har uønskede effekter på resipienten.

Dersom miljøundersøkelser viser at belastningen på lokalitetens nærsone overskrider lokalitetens tålegrense eller at miljøtilstanden i den lokale resipienten påvirkes negativt, kan Fylkesmannen redusere tillatt stående biomasse eller trekke tilbake tillatelsen, jf. forurensningsloven § 18.

Risikoklasse

Fylkesmannen i Rogaland skal gjennomgå alle anlegg i Rogaland som har konsesjon etter forurensningsloven for å plassere anleggene i risikoklasser. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. Ved fastsettelse av risikoklasse for en bedrift skal det tas hensyn til både utslippets art og størrelse samt til resipientforholdene ved bedriften. På bakgrunn av de opplysningene som er gitt i søknaden, har anlegget blitt plassert i **risikoklasse 3**. Plassering i risikoklasse gir føringer for rutinemessig, formell kontakt mellom virksomheten og Fylkesmannen. Klassifiseringen har blant annet innvirkning på hvor ofte Fylkesmannen er ventet å gjennomføre tilsyn med virksomheten, samt gebyrsats for tilsyn jf. forurensningsforskriften § 39-6.

Vedtaket

Fylkesmannen i Rogaland gir med hjemmel i forurensningsloven § 11 utslippstillatelse til Grieg Seafood Rogaland AS for sjøbasert anlegg for oppdrett av laks/ørret/regnbueørret på lokaliteten Eime med en maksimal tillatt biomasse (MTB) på inntil 3600 tonn. Tillatelse er gitt på vilkår med hjemmel i § 16 i samme lov. Tillatelsen er vedlagt dette brev og omhandler forurensende forhold knyttet til virksomheten og gjelder fra den dato Rogaland fylkeskommune har gitt tillatelse til utvidelse etter akvakulturloven.

Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Søknaden er også vurdert i forhold til vannforskriften § 4, prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Virksomheten er plassert i risikoklasse 3.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvising til vilkår
Overvåking av resipienten med MOM-C	Innen første utsett av fisk på anlegget, og etter 3 år. Deretter minst hvert 5. år.	11.2
Bunnkart	Før første MOM-C undersøkelse	11.2

Klagerett

Partene og andre med klagerett etter forvaltningsloven kan klage på vedtaket eller vilkår i tillatelsen innen 3 uker etter at vedtaket er mottatt. Denne fristen gjelder først fra det tidspunkt endelig vedtak fra konsesjonsmyndigheten (Rogaland fylkeskommune) er mottatt. En klage skal oppgi nærmere hva det blir klaget på, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger som har noe å si for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Rogaland fylkeskommune som videresender klagen til Fylkesmannen i Rogaland.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvern sjef

Marte Kjelby
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Marte Kjelby
Saksbehandler telefon: 51 56 87 48
E-post: fmromkj@fylkesmannen.no

Vedlegg:
Tillatelse med vilkår etter forurensningsloven

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001 STAVANGER
Fiskeridirektoratet Region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804 BERGEN
Mattilsynet, DK Midt-Rogaland	Felles postmottak, postboks 383	2381 BRUMUNDDAL
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025 ÅLESUND
Kvitsøy kommune		4180 KVITSØY
Fiskarlaget Vest	Slottsgaten 3	5003 BERGEN



Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven ved lokaliteten Eime – Grieg Seafood Rogaland AS

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurensningsloven), §§11 og 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av søknad oversendt fra Rogaland fylkeskommune den 07.02.2014, samt opplysninger framkommet under behandlingen av søknaden. Utslippstillatelsen gjelder på de vilkår som er gitt i dette dokumentet, og er kun gyldig sammen med tillatelse til drift etter akvakulturloven.

Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Tillatelsen er gitt til:

<i>Konsesjonsinnehaver:</i>	Grieg Seafood Rogaland AS
<i>Postadresse:</i>	Postboks 234 Sentrum 5004 Bergen
<i>Org. nummer (bedrift):</i>	838 065 392
<i>Næringskode (NACE):</i>	03.211, 10.202 og 03.222

Tillatelsen gjelder:

<i>Lokalitet¹</i>	Eime
<i>Kommune:</i>	Kvitsøy kommune (Rogaland)
<i>UTM-koordinater:</i>	X: 0300081.07, Y: 6554987.71 (EUREF89/WGS84 UTM sone 32)
<i>Anleggstype:</i>	Matfisk, sjø
<i>Ramme (MTB):</i>	3600 tonn
<i>Arter:</i>	Laks (<i>Salmo salar</i>), ørret (<i>Salmo trutta</i>) og regnbueørret (<i>Oncorhynchus mykiss</i>)

Fylkesmannens referanser

<i>Arkivkode</i>	<i>Risikoklasse²</i>	<i>Tillatelsenr.</i>
2009/12827	3	

Tillatelsen gitt: 10.12.2014

Marit Sundsvik Bendixen ass. fylkesmiljøvernssjef	Marte Kjelby rådgiver
<i>Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur</i>	

¹ Jf. Akvakulturregisteret: <http://www.fiskeridir.no/register/akvareg/>

² Jf. forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for forurensningsmyndighetenes arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

Innholdsfortegnelse

1. RAMME	3
2. GENERELLE VILKÅR	3
2.1 UTSLIPPSBEGRENSNINGER	3
2.1 PLIKT TIL Å REDUSERE FORURENSNING SÅ LANGT SOM MULIG	3
2.2 INTERNKONTROLL	3
2.3 UTSKIFTNING AV UTSTYR	4
2.4 EIERSKIFTE	4
2.5 NEDLEGGING ELLER LENGRE DRIFTSSTANS	4
3. UTSLIPP TIL VANN	5
3.1 UTSLIPP AV LEGEMIDLER OG KJEMIKALIER	5
3.2 FØRSPILL	5
3.3 SANITÆRAVLØPSVANNET	5
3.4 OVERFLATEVANN	5
3.5 MUDRING	5
4. LYS OG LUKT	6
5. STØY	6
6. GRUNNFORURENSNING OG FORURENSEDE SEDIMENTER	6
7. KJEMIKALIER OG LEGEMIDLER	7
7.1 VURDERING AV KJEMIKALIER OG LEGEMIDLER	7
7.2 SUBSTITUSJON.....	7
7.3 REACH OG BIOCIDREGELVERKET	7
7.4 LAGRING AV LEGEMIDLER OG KJEMIKALIER	7
8. AVFALL	7
8.1 GENERELLE KRAV	7
8.2 HÅNTERING OG LAGRING AV FARLIG AVFALL	8
8.3 HÅNTERING AV PRODUKSJONSAVFALL OG SLAM	8
9. FOREBYGGING OG BEREDSKAP MOT FORURENSNING	9
9.1 MILJØRISIKOANALYSE	9
9.2 FOREBYGGENDE TILTAK	9
9.3 BEREDSKAPSPLAN.....	9
9.4 VARSLING AV AKUTT FORURENSNING.....	9
10. MILJØINFORMASJON - JOURNALFØRING	10
11. MILJØTILSTAND OG RESIPIENTOVERVÅKNING	10
11.1 KRAV TIL MILJØTILSTAND	10
11.2 KRAV TIL MILJØOVERVÅKNING I RESIPIENTEN.....	11
11.3 TILTAK VED UAKSEPTABEL MILJØTILSTAND.....	12
11.4 RAPPORTERING TIL FYLKESMANNEN	12
12. ANSVAR OG STRAFF	12
12.1 ANSVARFORHOLD	12
12.2 STRAFFEANSVAR.....	12
13. TILSYN	12
14. OMGJØRING	12
VEDLEGG 1: LISTE OVER PRIORITERTE STOFFER, JF. PUNKT 2.1	13

1. Ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra merdanlegg i sjø ved akvakulturproduksjon av matfisk av laks, ørret og regnbueørret på lokaliteten **Eime**. Maksimal tillatt biomasse (MTB) på lokaliteten er **3600 tonn**.

Tillatelsen gjelder fra det tidspunkt anlegget har fått tillatelse etter akvakulturloven fra Rogaland fylkeskommune. Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen **ikke** er tatt i bruk innen 2 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende Fylkesmannen en rede-gjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen eller trekke den tilbake.

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 8. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 til 8, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 - 8 uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.2 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sitt anlegg (lokalitet og landbase) i henhold til forskrift om helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)³. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten skal ha en driftsansvarlig ved anlegget som skal sørge for at det etableres internkontroll tilpasset det konkrete anlegget, jf. internkontrollforskriften § 4. Virksomheten skal systematisk overvåke og gjennomgå internkontrollen, jf. internkontrollforskriften § 5 pkt. 8.

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Kravet til internkontroll innebærer blant annet at virksomheten til enhver tid skal ha oversikt over alle aktiviteter ved anlegget som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold ved anlegget, se også pkt. 9.1. De som arbeider på anlegget skal ha nødvendig kunnskap om mulige utslipp, og må arbeide aktivt gjennom egenkontroll for å hindre skade eller ulempe for miljøet, og forebygge at utslipp ikke skjer.

Virksomheten skal sette miljømål for anleggets påvirkning på ytre miljø, jf. internkontrollforskriften § 5 punkt 4. Miljømålene skal være målbare, konkrete og tilpasset det aktuelle anlegget. Målene skal dokumenteres skriftlig og gjøres kjent for de ansatte⁴.

Eksempler på ytre miljømål for anleggets påvirkning kan være fôrfaktor⁵, avfallsmengder, energiforbruk, kjemikaliemengder, legemidler, vedlikeholds- og utskiftningsfrekvens for utslippsrelatert utstyr m.m.

Virksomheten skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Virksomheten plikter å føre jevnlig tilsyn og kontroll med utslippsrelatert utstyr og system/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 pkt. 7.

2.3 Utskiftning av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

2.4 Eierskifte

Dersom virksomheten blir overført til ny eier, skal Fylkesmannen ha melding så snart som mulig og senest 1 måned etter eierskiftet. Dette gjelder også ved navneendringer for virksomheten.

2.5 Nedlegging eller lengre driftsstans

Dersom et anlegg blir nedlagt eller stanser for en lengre periode, skal den ansvarlige gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning, blant annet skal farlig avfall håndteres i medhold av gjeldende forskrift⁶.

Dersom noe ved anlegget kan medføre forurensning eller det er avfall som kan virke skjæmmende etter nedlegging eller driftsstans, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen. Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning og for å rydde opp i avfall. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekking av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

⁴ Jf. internkontrollforskriften § 5 tredje ledd og første ledd pkt. 1-3

⁵ Fôrfaktor er forholdet mellom det totale fôrforbruket og den totale produserte biomassen gjennom en produksjonssyklus

⁶ Jf. avfallsforskriften kapittel 11 om *farlig avfall*.

Dersom den ansvarlige ønsker å starte på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt⁷. Ved oppstart skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand før ny aktivitet kan starte opp.

3. Utslipp til vann

3.1 Utslipp av legemidler og kjemikalier

Anvendelse og utslipp av legemidler og miljøskadelige kjemikalier som insekticider, desinfeksjonsmidler mm skal skje i samsvar med gjeldende regelverk/retningslinjer fra myndighetene⁸. Ved bruk av legemidler og miljøskadelige kjemikalier skal det vises særlig aktsomhet, slik at utslippene til og eventuell skade på det omkringliggende miljø søkes redusert til et minimum. Det gjøres samtidig oppmerksom på substitusjonsplikten som fremgår av punkt 7.2 i denne tillatelsen.

Nøter som er behandlet med miljøskadelige kjemikalier (inkludert kobber), kan ikke vaskes og reimpregneres på oppdrettslokaliteten. Grovrengjøring av nøter i form av spyling er tillatt. Nøter som ikke inneholder miljøskadelige kjemikalier kan vaskes og reimpregneres på oppdrettslokaliteten. Slik vask og impregnering skal likevel ikke medføre utslipp som gir ulempe eller skade på miljøet.

3.2 Fôrspill

Ved fôring av fisk skal tap og spill av fôr reduseres mest mulig. Fisk skal ikke overføres, eller føres på en måte som kan medføre skader eller ulemper for det ytre miljø. Det skal brukes tørrfôr⁹, eller fôr med tilsvarende gode egenskaper mht. oppløsning i vann.

Ved *forhøyet fôrforbruk*, skal årsakene til dette kartlegges og nødvendige tiltak settes i verk i den hensikt å bringe fôrforbruket på neste utsett ned. Forhøyet fôrforbruk defineres her som at forholdet mellom totalt fôrforbruk for en produksjonssyklus og total biomasse produsert overstiger 1,2.

Virksomheten skal ha skriftlige rutiner som sikrer en utføring i den daglige driften som minimaliserer utslipp. Forhøyet fôrforbruk skal journalføres, med beskrivelse av årsak og iverksatte tiltak.

3.3 Sanitæravløpsvannet

Utslipp fra avløpet til anleggets sanitæranlegg og slambehandling skal skje i samsvar med de kommunale forskriftene.

3.4 Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra virksomhetens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade på miljøet.

3.5 Mudring

Mudring og slamsuging av bunnen er ikke tillatt uten tillatelse fra Fylkesmannen, jf. forurensningsforskriften kap 22.

⁷ Jf. forurensningsloven § 20.

⁸ Regelhjelp.no

⁹ Tørrfôr defineres her som fôr med over 90 % tørrstoffinnhold.

4. Lys og lukt

Driften og installasjonenes utforming skal ikke medføre urimelige lys- og luktulemper for omgivelsene.

Produksjonslys som ikke skjermes mot naboer er erfaringsmessig årsak til en del konflikter mellom akvakultur og bebyggelse (boliger, fritidsbebyggelse m.fl.). Vilkåret er ikke til hinder for bruk av produksjonslys, men fordrer en bruk som ikke er til unødig ulempe for omgivelsene.

Aktiviteter som for eksempel fôrlagring, spyling, rengjøring og tørking av nøter, håndtering av avfall, samt annen virksomhet ved anlegget skal foregå slik at det ikke fører til luktulemper av betydning for naboer eller andre.

5. Støy

Driften og installasjonenes utforming skal ikke medføre urimelige støyulemper for omgivelsene. Aktiviteter som medfører fare for spesiell støy bør i størst mulig grad gjennomføres innenfor vanlig arbeidstid, dvs. mandag til fredag kl. 7-16.

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

- a) mandag-fredag: $55 L_{den}^{10}$
- b) lørdag: $50 L_{den}$
- c) søn- og helligdager: $45 L_{den}$
- d) natt (kl. 23-07): $45 L_{night}^{11}$
- e) natt (kl. 23-07): $60 L_{5AF}^{12}$

Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære virksomheten, inkludert intern transport på anlegget og lossing eller lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Selv om virksomheten holder seg innenfor grenseverdiene, er det likevel plikt til å redusere støy mest mulig. Dette gjelder for eksempel skjerming av aggregat, vifter og lignende.

6. Grunnforurensning og forurensete sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensete sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensetningsmyndigheten varsles om dette.

¹⁰ L_{den} er definert som døgnmiddel

¹¹ L_{night} er A-veiet ekvivalentnivå for 8 timers nattperiode fra kl 23-07 midlet over reell arbeidstid

¹² L_{5AF} er det A-veide nivå målt med tidskonstant "Fast" på 125 ms som overskrides av 5 prosent av hendelsene i løpet av en nærmere angitt periode, dvs statistisk maksimalnivå i forhold til antall hendelser.

Utfylling, graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven.

7. Kjemikalier og legemidler

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, desinfeksjonsmidler, hydraulikkvæsker og brannbekjempningsmidler.

Med legemidler menes her stoffer og preparater som brukes i virksomheten og som er bestemt til å forebygge, lege eller lindre sykdom eller sykdomssymptomer, påvirke fysiologiske funksjoner hos fisk eller til å påvise sykdom¹³.

7.1 Vurdering av kjemikalier og legemidler

For kjemikalier og legemidler som benyttes på en slik måte at det kan medføre forurensning eller fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes og legemidlenes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også pkt. 2.2 om internkontroll.

7.2 Substitusjon

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier og legemidler. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier og legemidler som benyttes, og om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹⁴

7.3 REACH og biocidregelverket

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket¹⁵ og biocidregelverket¹⁶.

7.4 Lagring av legemidler og kjemikalier

Legemidler og kjemikalier skal lagres forsvarlig. Lagringen skal innrettes slik at spill ved uhell eller lignende blir samlet opp.

8. Avfall

8.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av driften. Innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig. Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall skjer i samsvar med gjeldende regler for dette fastsatt i forurensningsloven, herunder avfallsforskriften¹⁷.

¹³ Eksempelvis avlusningsmidler i form av før- eller badebehandlingsmidler

¹⁴ Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

¹⁵ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

¹⁶ Forskrift om godkjenning av biocider og biocidprodukter av 18.12.2003 nr 1848

¹⁷ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Avfall som oppstår i virksomheten skal lagres på en slik måte at det ikke oppstår forurensning.

Det er forbudt å dumpe avfall i sjø, det gjelder også kasserte oppdrettsnøter.

8.2 Håndtering og lagring av farlig avfall

Sikringstiltak for lagring av farlig avfall skal være basert på en risikovurdering. I tillegg skal farlig avfall som ikke er lagret på tank, som et minimum lagres under tak og på tett fast dekke med fall mot tette oppsamlingsenheter.

Lagertanker for flytende avfall som er større enn 2.000 liter skal ha oppsamlingsvolum tilsvarende tankens volum. Lagret farlig avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret, og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lageret skal også være sikret mot avdamping av forurensende stoffer til luft.

Ubenyttede rester av legemidler og kjemikalier, for eksempel medisinfôr, antibiotika, biocider og andre miljøfarlige stoffer, inkludert emballasje; må samles opp, behandles og lagres separat slik at ikke annet avfall blir kontaminert og som vanskeliggjør for gjenbruk. Det samme gjelder for ensilasje, fôrrester og slam/ekskremitter som inneholder legemiddel- eller kjemikalierester. Lageret for antibiotikaholdig død fisk og annet antibiotikaholdig avfall eller slam skal ha nok kapasitet, både til vanlig drift og ved sykdomsutbrudd. Avfallet skal leveres tilbake til produsent eller annen godkjent mottaker for farlig avfall¹⁸.

Farlig avfall skal deklarereres og leveres til godkjent mottaker minst én gang i året¹⁹.

8.3 Håndtering av produksjonsavfall og slam

Død fisk og annet organisk produksjonsavfall som fôrrester, slam, fett o.l. skal håndteres på en slik måte at det ikke oppstår forurensning. Så langt det er mulig skal død fisk tas opp av sjøen hver dag²⁰. Virksomheten skal ha beredskap til å håndtere massiv fiskedød ved f. eks sykdom eller algeoppblomstring.

Oppsamlet død fisk skal omgående kvernes og konserveres ved ensilering, frysing e.l. og føres til eget lager eller lagres på ensilasjetanker. Ensilasjetanker skal være forsvarlig sikret mot utslipp til miljøet. Oppsamlet organisk avfall som ikke inneholder antibiotika skal utnyttes som fôrprodukter eller gjødsel/jordforbedringsmiddel og skal håndteres etter gjeldende regelverk²¹ på dette området. Avfallet skal leveres videre til lovlig mottak, jf. forurensningslovens § 32 om håndtering av næringsavfall, både ved utnyttelse av avfallet som en råvare i annen produksjon, eller videre avfallshåndtering.

¹⁸ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004 nr. 930 kapittel 11

¹⁹ Jf. avfallsforskriften kap. 11 vedlegg 3

²⁰ Tilsvarende krav som fremgår av Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 16

²¹ Forskrift om animalske biprodukter som ikke er beregnet for konsum av 27.10.2007

9. Forebygging og beredskap mot forurensning

9.1 Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennom internkontrollen gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet på det aktuelle anlegget²². Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved det spesifikke anlegget som kan medføre forurensning med fare for skader på ytre miljø inne på virksomheten sitt område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressursene som kan bli truet av forurensning og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan føre med seg.

Virksomheten skal kjenne til risikoen for uønskede miljøpåvirkninger på utvalgte naturtyper og nøkkelområder for spesielle arter som tareskog, ålegress, koraller, gyteområder for fisk som følge av utslipp fra anlegget. Virksomheten skal ha kunnskap om økosystemet i området, strømforhold på lokaliteten, bunnforhold og nærhet til villaksens vandringsruter og nærliggende laksefjorder og laksevasdrag²³.

9.2 Forebyggende tiltak

På grunnlag av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3 Beredskapsplan

Det skal til enhver tid foreligge en oppdatert beredskapsplan. Bedriften skal, på bakgrunn av en miljørisikoanalyse og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.²⁴

Beredskapsplanen skal inneholde tiltak for å ivareta ytre miljø dersom uønskede hendelser inntreffer. Dette omfatter bl.a. å sikre en forsvarlig avfallshåndtering med tilstrekkelig kapasitet i enhver situasjon, inkludert ved massiv fiskedød, og å begrense spredning og skade av akutt forurensning, herunder utslipp av kjemikalier og legemidler.

9.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift.²⁵ Bedriften skal også så snart som mulig, og senest påfølgende arbeidsdag, gi melding til Fylkesmannen.

Unormale driftsforhold som ikke inngår i definisjonen akutt forurensning, men som kan øke faren for forurensning skal også varsles til Fylkesmannen så snart som mulig.

²² Jf. internkontrollforskriften § 5 første ledd pkt 6.

²³ Relevant infofinnes bl.a. i Fiskeridirektoratet og Direktoratet for naturforvaltning sine nettbaserte kartverktøy.

²⁴ Jf. forurensningsloven § 40.

²⁵ Forskrift om varsling av akutt ureining eller fare for akutt ureining av 9.7.1992, nr 1269.

Fylkesmannen skal holdes skriftlig orientert om årsak til hendingen og tiltak som er satt i verk eller som er planlagt for å motvirke og avgrense virkningene og hindre gjentakelse.

10. Miljøinformasjon - Journalføring

Virksomheten skal ha kunnskap om miljøpåvirkning fra egen aktivitet og oversikt over annen relevant miljøinformasjon²⁶.

Bedriften skal registrere og journalføre følgende data:

- Fiskemengde, månedlig biomasse, årsproduksjon av fisk
- Fôrtype, fôrforbruk, fôrfaktor
- Mengde rømt fisk
- Mengde død fisk
- Avfallstyper, mengder og disponeringsmåte
- Bruk av legemidler og kjemikalier, type og forbruk
- Mengden oppsamlet slam, med og uten antibiotika, leveringssted og disponeringsmåte

Journalen må oppbevares på anlegget i minst 5 år og være tilgjengelig ved kontroll.

Ved kartlegging av marint biologisk mangfold i influensområdet til anlegget skal virksomheten sørge for at rådata, filmer og bilder lagres digitalt. Disse skal være tilgjengelig for myndighetenes bruk ved fremtidig kartlegging eller overvåkning av sjøbunnen.

Digital versjon av virksomhetens kartgrunnlag for sjøbunnen for lokaliteten og influensområdet skal være tilgjengelig for Fylkesmannen ved behov.

11. Miljøtilstand og resipientovervåkning

11.1 Krav til miljøtilstand

Utslipp fra akvakultur skal ikke medføre at gravende bunndyr ikke kan eksistere under eller i nærsonen til produksjonsenheter i sjøvann eller ved utslippspunkt i sjø fra akvakultur på land.

I den lokale resipienten utenfor nærsonen til lokaliteten skal miljøtilstanden for dypvann, bløtbunnsfauna og sediment ha *god økologisk tilstand* og *god kjemisk tilstand* (tilstandsklasse II) eller bedre, i henhold til forskrift om rammer for vannforvaltningen, vedlegg 5, samt gjeldende veileder til denne.²⁷

Utslipet fra lokaliteten skal ikke svekke den økologiske funksjonen til marine naturtyper av regional eller nasjonal verdi i influensområdet.

Utslipp fra akvakultur skal ikke gi en dårligere tilstandsklasse i øvre vannlag om sommeren enn naturtilstanden.

Strandsonen i nærheten av en lokalitet skal ikke være synlig påvirket av utslipp eller annen forurensning fra akvakultur.

²⁶ Jf. miljøinformasjonsloven

²⁷ Veileder 02:2013 *Klassifisering av miljøtilstand i vann – Økologisk og kjemisk klassifikasjonssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver*, eller senere utgaver. Utgitt av Direktoratgruppen for gjennomføring av vanddirektivet.

Det skal foretas jevnlig, risikobasert miljøovervåking for å dokumentere at kravene til miljøtilstand i første til fjerde ledd overholdes.

11.2 Krav til miljøovervåking i resipienten

Resipientundersøkelse: Utslippet fra anlegget skal overvåkes ved bruk av en modifisert MOM-C undersøkelse (NS 9410) av et akkreditert organ. Akkrediteringen skal omfatte både prøvetaking, kjemiske analyser, taksonomi og faglige vurderinger og fortolkninger tilknyttet marine bløtbunnsundersøkelser. Undersøkelsen skal fortrinnsvis gjennomføres mot slutten av en driftssyklus, etter at biomassen har vært på sitt høyeste. MOM-C undersøkelsen skal gjennomføres før lokaliteten tas i bruk (referansemåling), og etter 3 år. Deretter skal frekvensen være minst én gang hvert 5. år.

Fylkesmannen har følgende modifiserte krav til MOM-C undersøkelsen:

- Alle prøvene fra alle stasjoner (inkludert overgangssonen) skal analyseres, uavhengig av tilstandsklasse i nærsone. Siste avsnitt under pkt. 6.5 *Prøvetaking* i NS 9410:1997 skal derfor ikke følges. Bakgrunnen for dette er at data fra overgangssonen er viktig som referanse for overvåking over tid.
- *Stasjoner:* Ut i fra strømmålingene ser vi at det kan forventes en organisk påvirkning i området øst og vest for anlegget. Stasjoner i overgangssonen må plasseres slik at en eventuell påvirkning øst og vest for nærsone blir fanget opp. Forslag til prøvepunkter skal sendes Fylkesmannen for godkjenning før første MOM-C undersøkelse utføres.
- *Klassifisering:* Fylkesmannen ønsker en klassifisering som samsvarer med de tilstandsklasser som ellers brukes for miljøpåvirkning i kystvann. Alle målte parametre må derfor vurderes opp mot gjeldende nasjonale klassegrenser for miljøkvalitet i kystvann, i tillegg til eventuelle klassegrense i NS 9410.

Resultatene av bunndyrundersøkelsene skal presenteres med de parametre/indekser som inngår i vannforskriftens klassifiseringssystem for bløtbunnsfauna i kystvann. Indeksene skal beregnes for hver grabbprøve og for hver stasjon, og klassifiseres etter klassegrensene i gjeldende veileder for klassifisering av miljøtilstand i vann²⁸.

Bunnkartlegging: Det skal foreligge en kartlegging av bunntopografien til det primære influensområdet for utslippet til sjø. Undersøkelsen skal være grunnlaget for etablering av overvåkningsstasjoner. Bunnkartet skal videre benyttes i rapportering av overvåkningsdata. Kartgrunnlaget skal være tilgjengelig for Fylkesmannen.

Dersom Fylkesmannen mener det er nødvendig kan innehaver av denne tillatelsen bli pålagt å medvirke til og / eller betale for overvåkingsundersøkelser (enkeltstående eller vedvarende program) i området der anlegget er plassert, eller liknende tiltak utover det som allerede er pålagt, jf. forurensningsloven § 51.

²⁸ Veileder 02:2013 *Klassifisering av miljøtilstand i vann – Økologisk og kjemisk klassifikasjonssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver*, eller senere utgaver. Utgitt av Direktoratetsgruppe for gjennomføring av vanddirektivet.

11.3 Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand

Ved uakseptabel miljøtilstand, eller ved en registrert utvikling mot uakseptabel miljøtilstand, på lokaliteten eller i lokal resipient, jf. vilkår 11.1, skal årsaksforholdet kartlegges og tiltak iverksettes.

Resultater av alle typer undersøkelser av miljøtilstand skal gjennom internkontrollen inngå som grunnlag for anleggets egne vurderinger av om driften er miljømessig forsvarlig, jf. vilkår 11.1, samt § 5 første ledd og § 35 i akvakulturdriftforskriften. Funn av dårlig miljøtilstand skal følges opp i internkontrollen.

11.4 Rapportering til Fylkesmannen

Resultatene fra annen overvåking av miljøtilstanden i resipienten enn MOM-B skal rapporteres til Fylkesmannen fortløpende, på elektronisk form. Ved pålegg om overvåking av MOM-C og/eller naturtyper undersøkelser skal miljødata i tillegg leveres elektronisk på standardisert rapportformat til databasen "Vannmiljø". Rapporteringsformater og kodeverk er tilgjengelig på en egen nettside: <http://vanmiljokoder.klif.no/>

12. Ansvar og straff

12.1 Ansvarsforhold

Denne tillatelsen fritar ikke virksomheten å hente inn tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, eksplosjonsvern.

Tillatelsen fritar ikke innehaver av tillatelsen for plikt til å betale erstatning etter gjeldende erstatningsregler.

For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller i tillatelsen blir overholdt, kan Fylkesmannen fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

12.2 Straffeansvar

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen kan medføre straff i henhold til forurensningsloven, kapittel 10, eller andre straffebestemmelser.

13. Tilsyn

Innehaver av denne utslippstillatelsen plikter å la representanter fra Fylkesmannen eller de etater og institusjoner som Fylkesmannen gir fullmakt, inspisere anlegget til enhver tid, jf. forurensningsloven, § 50.

14. Omgjøring

Fylkesmannen vil kunne pålegge virksomheten å gjennomføre ulike tiltak, og eventuelt endre vilkår i tillatelsen dersom utslippet viser seg å ha uheldige virkninger på resipienten.

VEDLEGG 1: Liste over prioriterte stoffer, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4' isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre (PFOA)	
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5